DIN ACTIVITATEA COMPLEXĂ A OCROTIRII ŞI VALORIFICĂRII MONUMENTELOR ISTORICE

Realizările obţinute în ultimul timp în identificarea, evidenţa, păstrarea, conservarea şi valorificarea monumentelor istorice şi de artă contribuie la generalizarea unei experienţe pozitive în activitatea de restaurare, amenajare şi punere în valoare a patrimoniului mobil şi imobil, intervenţiile, necesitînd responsabilitate, pricepere şi pasiune din partea celor implicaţi direct în aceste acţiuni, urmăresc creşterea durabilităţii monumentelor, păstrarea autenticităţii lor şi a calităţii artistice.

Pentru a transmite viitorului într-o stare cît mai bună creaţiile trecutului şi prezentului poporului român, redacţia noastră îşi continuă preocupările mai vechi de a face cunoscute progresele înregistrate, unele iniţiative şi idei valoroase, dar şi situaţiile în care se cer intervenţii de urgenţă pentru restituirea şi integrarea fondului monumental construit în cadrul construcţiilor contemporane şi adaptarea lui la necesităţile actuale ale omului modern.

Pe lîngă preocupările şi acţiunile deosebite înregistrate în această muncă de păstrare a mărturiilor bogatei şi zbuciumatei istorii a poporului nostru, ale civilizaţiei şi continuităţii lui în aceeaşi vatră strămoşească, considerată pe drept nu numai act de cultură, ci o atitudine responsabilă, patriotică, la scara întregii colectivităţi, urmărim să evidenţiem, totodată, modul cum se implică oficiile judeţene pentru patrimoniul cultural naţional, consiliile populare şi alţi factori — cu deosebire deţinătorii de monumente — în activitatea de ocrotire a patrimoniului, pentru a nu se lăsa volumul mare de lucrări diversificate şi complexe (de la cele de reparaţii şi pînă la restaurarea ştiinţifică) numai pe seama categoriilor de profesiuni de conservare-restaurare; de asemenea, propunerile de perfecţionare a modalităţilor de abordare în viitor a întregii problematici legate atît de ocrotire cît şi de mai buna valorificare a monumentelor.

În acest sens, în cele ce urmează — fără să avem pretenţia unei prezentări exhaustive a tuturor problemelor — publicăm dezbaterea noastră sub formă de grupaje de articole semnate de reprezentanţi ai C.C.E.S., de directori de muzee şi alţi specialişti din cadrul ofiiciilor judeţene ale patrimoniului cultural naţional, intenţionînd să o continuăm cu concursul şi al altor muzee şi instituţii de profil din ţară.

PREOCUPĂRI ACTUALE ÎN ACTIVITATEA DE CONSERVARE, RESTAURARE ŞI PUNERE ÎN VALOARE A MONUMENTELOR DE CULTURĂ ÎN ROMÂNIA

În activitatea generală de lărgire a orizontului de cunoaştere şi de educare patriotică a tuturor oamenilor muncii din patria noastră, cu precădere a tinerei generaţii, indentificarea, evidenţa, păstrarea, conservarea, valorificarea ştiinţifică şi introducerea în circuitul public a bunurilor care alcătuiesc patrimoniul monumental istoric şi artistic sînt reglementate, în mod unitar, de o serie de acte normative şi, în primul rînd, de prevederile Legii nr. 63/1974 a ocrotirii patrimoniului cultural naţional.

Avîndu-se în vedere, pe de o parte, valoarea, importanţa şi semnificaţia social-culturală, iar, pe de altă parte, utilitatea materială şi spirituală a monumentelor de cultură (arheologice, arhitecturale, istorice şi artistice), acestea sînt considerate drept bunuri care aparţin întregului popor şi, în consecinţă, societatea socialistă manifestă o permanentă preocupare şi responsabilă grijă pentru ocrotirea şi conservarea lor.

Întreaga activitate din acest domeniu se desfăşoară în lumina sarcinilor trasate de Programul ideologic al partidului, a Tezelor din aprilie formulate de tovarăşul Nicolae Ceauşescu, secretarul general al Partidului Comunist Român. În acest sens, s-au urmărit diversificarea şi intensificarea activităţii politico-ideologice şi culturale, care a avut ca principal obiectiv educarea patriotică, revoluţionară, în spiritul cunoaşterii trecutului de luptă al poporului, al istoriei patriei şi partidului.

Programele elaborate în acest domeniu au urmărit aplicarea măsurilor stabilite de conducerea Consiliului Culturii şi Educaţiei Socialiste, de Comisia centrală a patrimoniului cultural naţional, concretizate la nivelul fiecărui judeţ prin planurile anuale ale oficiilor pentru patrimoniul cultural naţional judeţene şi al municipiului Bucureşti.

O preocupare de major interes avută de cei care coordonează la nivel central problemele monumentelor de cultură din ţara noastră a fost aceea a evidenţei. Completarea listei centralizate s-a realizat atît prin propunerile oficiilor teritoriale pentru patrimoniul cultural naţional, efectuată în urma investigaţiilor de teren pentru depistarea unor obiective de valoare documentară şi artistică deosebită sau prin cercetări arheologice, cît şi ca urmare a unei ample acţiuni desfăşurate în prezent la nivel naţional, prin extinderea studiului-model elaborat de Institutul de proiectări al judeţului Prahova cu asistenţa de specialitate a Consiliului Culturii şi Educaţiei Socialiste, în anul 1984, privind inventarierea, cartarea, con-

http://patrimoniu.gov.ro

servarea și punerea în valoare a monumentelor istorice, arheologice și de arhitectură din acest județ. Prin acest studiu, în prima etapă, s-au stabilit criteriile de codificare, cartare și înregistrare a obiectivelor și rezervațiilor înscrise anterior în lista centralizată de evidență, precum și principiile de selecționare a altor obiective de certă valoare istorică și artistică în vederea clasării lor ca monumente de cultură. În cea de a doua etapă, care a vizat punerea corespunzătoare în valoare a fondului patrimonial monumental al județului, s-a urmărit precizarea stării existente de conservare și a intervențiilor necesare, precum și stabilirea modalităților practice de valorificare prin atribuirea unor destinații și funcții adecvate, prioritar economico-sociale, propunerea de noi trasee și itinerare turistice de interes național și județean, în afara celor cunoscute, cu includerea unor valoroase monumente sau rezervații arheologice, de arhitectură și memoriale. Au intrat, astfel, în atenția proiectanților prahoveni ansamblurile medievale de la Măstănești-Apostolache, Urlați, Verbila, Sîngeru de Sus, Brebu, Tîrgșoru Vechi, Hanul Roșu de la Măgurele, precum și palatele Cantacuzinilor de la Filipeștii de Tîrg, Filipeștii de Pădure, Măgureni, Mărgineni, Mănești și Drăgănești.

Ca urmare a investigațiilor efectuate prin acest studiu, au fost posibile, concomitent, studierea, selectarea și prelucrarea structurilor și tipurilor specifice de elemente de arhitectură și decorație tradițională, în vederea valorificării lor în cadrul procesului de elaborare a proiectelor pentru construcții noi, sociale și de locuit, ce se vor realiza în mediul rural, ca o consecință a amplei acțiuni de sistematizare și modernizare a satului românesc care se desfășoară în prezent și care își propune să integreze cît mai armonios întreg fondul patrimonial arhitectural, artistic și istoric existent în contextul fiecărei localități.

Avîndu-se în vedere importanța majoră a studiului respectiv, atît pentru activitatea de ocrotire, conservare și punere în valoare a patrimoniului cultural național imobiliar, cît și pentru fundamentarea unor soluții de integrare a acestui fond monumental construit în cadrul funcțiunilor economico-sociale ale localităților și județelor țării, la care se adaugă necesitatea selecționării, preluării și prelucrării elementelor tradiționale valoroase, cu specific distinct pentru fiecare zonă etnografică, în elaborarea proiectelor de clădiri noi prevăzute a se realiza într-o primă etapă, Comisia centrală a patrimoniului cultural național a considerat utilă generalizarea metodologiei propuse la nivel național. Astfel, în momentul de față, materializarea acestui studiu se desfășoară în 34 de județe sub coordonarea de specialitate a Institutului central pentru cercetare, proiectare și directivare în construcții (I.C.C.P.D.C.) și a Institutului județean de proiectări Prahova, cu larga și competenta colaborare a celor mai prestigioase instituții muzeale și de profil din țară.

Pe linia activității de evidență inițiată, de asemenea, la nivel central, s-a desfășurat o amplă acțiune destinată înregistrării tuturor operelor comemorative de război (cca 4900 de obiective), în vederea efectuării lucrărilor de întreținere și reparații necesare. În paralel s-a procedat la cercetarea și inventarierea atentă a ansamblurilor de picturi murale valoroase, realizate în special în ultimul secol, care decorează clădiri fără atribute evidente din punct de vedere arhitectural-istoric, nefiind, deci, din acest motiv, clasate ca monumente de cultură. Consecința neinventarierii acestor bunuri patrimoniale putea conduce la pierderea unor componente decorative de interes artistic sau documentar deosebit, martori indispensabili în ilustrarea evoluției artelor plastice românești în epoca modernă.

În domeniul conservării, consolidării și punerii în valoare a monumentelor de cultură din țara noastră, în afara activității propriu-zise de avizare desfășurate în cadrul prevăzut de lege și în ultimii ani s-a acordat asistență tehnică de specialitate sau a fost urmărită respectarea de către beneficiari și executanți a condițiilor menționate în avizele emise de către Consiliul Culturii și Educației Socialiste, la un număr impresionant de lucrări. Numai în perioada 1987—1988 au fost terminate intervențiile la un număr de peste 150 de obiective monumente istorice și de arhitectură mai importante, care au reintrat în circuitul economic și de vizitare, la care se adaugă cca 30 de lucrări de pictură murală.

Între acestea amintim lucrările executate sau în curs de executare la: Biblioteca județeană și clădirea Complexului Muzeal din Oradea, Opera și Teatrul Național din Cluj-Napoca, Tribunalele din Vaslui, Craiova și Cîmpulung-Argeș, palatul episcopal din Buzău, casa domnească construită de Ștefan cel Mare la Mănăstirea Putna, teatrele din Oravița și Brăila, casa Nicolae Iorga cu școala de misionare din Vălenii de Munte, casa Manolache Iorga din Botoșani, grupul de clădiri din interiorul cetății Alba-Iulia, aflate în vecinătatea Bibliotecii Bathyaneum, cazinoul din Constanța, primăria veche și clădirea Astrei din Sibiu, castelul Bran și Cetățuia din Brașov, ansamblul George Enescu din Tescani, jud. Bacău, două case vechi de tîrgoveți din municipiul Ploiești, castelele Lăzarea, jud. Harghita, și Arcuș, jud. Covasna, fosta egumenie din cadrul ansamblului Mănăstirii Golia din Iași, casa Anton Pann din Rîmnicu Vîlcea, mausoleele de la Mărășești—Vrancea și Mateiaș—Cîmpulung-Argeș etc. În municipiul București au fost încheiate lucrările efectuate, prin întreprinderi specializate în lucrări de conservare-consolidare și restaurare a monumentelor de arhitectură, la vila Mathylda din str. Oțetari, casa Angelescu, situată pe str. Boteanu (afiliată Hotelului Lido), Caru cu Bere din str. Stavropoleos, spitalul Cantacuzino, casele Vernescu, Grădișteanu, Alexandru Ioan Cuza și palatul Știrbei, toate aflate pe Calea Victoriei, ansamblul Ghica-Tei, precum și multe altele. Se află în curs de finisare și amenajare toate clădirile care intră în alcătuirea Pieței 23 August din Brașov, precum și numeroase imobile de la alinierea perimetrelor centrelor istorice din municipiile Timișoara, Oradea, Cluj-Napoca, Brăila, Roman, Ploiești, Tîrgoviște, Buzău, Tîrgu Mureș, Craiova, Tîrgu Jiu, Iași, Sibiu sau din orașele Caracal, Tîrgu Secuiesc, Carei, Sighișoara, Lugoj, Caransebeș, Odorheiu Secuiesc, Cîmpulung ș.a.

Dintre monumentele și ansamblurile arheologice mai importante la care s-au executat lucrări de protejare, conservare și punere în valoare menționăm pe cele ale așezării romane de la *Micia*, zona din incinta sacră și zidul de apărare ale cetății dacice de la Grădiștea de Munte, precum și vestigiile construcțiilor orașului roman Sarmizegetusa-*Ulpia Traiana* — toate în județul Hunedoara; castrele romane: *Tibiscum* și Jupa din județul Caraș-Severin; *Porolissum* din județul Sălaj; *Potaissa*, în județul Cluj; *Arutella*-Călimănești, județul Vîlcea; Jidova-Cîmpulung în județul Argeș; cetatea greacă și dacică de la Albești, județul Constanța; piciorul podului lui Traian de la Drobeta-Turnu Severin. Între vestigiile medievale mai de seamă care au cunoscut intervenții de conservare, amintim pe cele ale Curții Domnești din Piatra Neamț a lui Ștefan cel Mare și ale clădirilor care delimitau incinta ansamblului fostei mitropolii din Tîrgoviște.

Obiectivelor enumerate mai sus le putem adăuga numeroase ansambluri și monumente de cult. Astfel, după terminarea lucrărilor de conservare-restaurare a ansamblului fostei Mănăstiri Negru-Vodă din orașul Cîmpulung-Argeș (bolnița, biserica mare datînd din 1827, casa domnească și turnul-clopotniță, ridicate de Matei Basarab, corpul de chilii de pe latura de nord și zidul de incintă), un alt important ansamblu medieval muntenesc avea să cunoască lucrări de amploare deosebită: *Mănăstirea Brîncoveni* din județul Olt, unde s-au efectuat consolidări și reparații la biserica mare construită de Constantin Brîncoveanu în anul 1700; turnului-clopotniță i s-a reclădit ultimul nivel prăbușit la cutremurul din 1838; au fost consolidate și reparate stăreția, corpurile de chilii de pe laturile de sud și nord, precum și biserica bolniței situată în exteriorul incintei. Biserica fostei Mănăstiri Tutana din județul Argeș, construită în anul 1582 și legată de numele lui Mihai Viteazul, fost ispravnic al ei pe cînd era bănișor de Mehedinți, și care își pierduse bolțile și

http://patrimoniu.gov.ro

cele trei turle în secolul trecut, tot ca urmare a cutremurului din 1838, după cercetări arheologice minuțioase (s-au depistat urmele unui mai vechi lăcaș datînd din jurul anului 1400) a cunoscut, la rîndu-i, lucrări de consolidare a zidurilor, refacerea integrală a bolților și turlelor, căpătînd în final înfățișarea avută inițial. Și Biserica Domnească din Curtea de Argeș, monument de primă mărime al istoriei naționale dacă este judecat după importanța sa documentară, artistică și arhitecturală, adevărat act de naștere consemnat în piatră al statului muntenesc liber și independent de la mijlocul secolului al XIV-lea, deși consolidat și restaurat la începutul celui de al treilea deceniu al acestui secol prin stăruitoarea purtare de grijă a lui Nicolae Iorga și Grigore Cerchez, era serios amenințat ca urmare a unor grave deteriorări constatate la nivelul bolților și stîlpului dinspre nord-vest al naosului. După o competentă expertiză tehnică de specialitate s-a elaborat un proiect de consolidare generală, aflat în prezent în curs de execuție.

Competente lucrări de consolidare-conservare și restaurare au fost întreprinse și la alte obiective de arhitectură ecleziastică, după cum urmează: Runc, Tîrgu-Trotuș și Bogdana, din județul Bacău; Herești în județul Giurgiu; Precista Mare Armenească și Precista Mică din municipiul Roman; biserica Mănăstirii Pîngărați și cea ctitorită de Ștefan cel Mare în anii 1496—1497 la Tazlău, în județul Neamț; bisericile Bradu și Berca din județul Buzău și Mera în județul Vrancea; Sf. Atanasie din Niculițel-Tulcea, datînd de la sfîrșitul secolului al XIII-lea; bisericile de lemn din Vîrghiș, Chichiș și Aita Mare, toate în județul Covasna; Biserica Neagră din Brașov, Sf. Maria din Sibiu și o alta, tot evanghelică, din Cisnădie; la Iași, biserica Sf. Gheorghe a Mitropoliei Vechi și cea a schitului Hlincea; bisericile fostelor mănăstiri Solca și Probota în județul Suceava; în județul Vîlcea s-au executat ample lucrări de consolidare la ansamblurile mănăstirești de la Cozia, Surpatele și la biserica fostului schit Ostrov-Călimănești; în sfîrșit, în municipiul București au fost încheiate spectaculoase lucrări de consolidare și restaurare la bisericile Sf. Gheorghe-Nou, Sf. Spiridon-Nou și Mihai-Vodă (după strămutarea pe noul amplasament).

Ca urmare a avariilor provocate de ultimele două seisme grave — cele din martie 1977 și august 1986 — în vederea executării lucrărilor generale de conservare-consolidare la obiectivele afectate, a fost inițiat un studiu privind efectele seismice asupra clădirilor vechi, care a cuprins un număr de cca 150 de monumente situate în județele: Buzău, Vrancea, Vîlcea, Neamț și Bacău, prin care au fost precizate soluțiile optime ce vor fi adoptate în cadrul intervențiilor de consolidare.

O altă latură importantă a activității de conservare-restaurare și punere în valoare a patrimoniului istoric și arhitectural-artistic a fost cea a lucrărilor executate la picturile murale. Întrucît dispunem în prezent de echipe de specialiști cu o temeinică și reputată calificare și cu experiență necesară în acest domeniu, s-a inițiat un vast și minuțios program care a cuprins ansambluri picturale de valoare, în special dintre cele aflate într-o stare precară de conservare. Au fost, astfel, încheiate intervențiile de specialitate la picturile murale realizate în tehnica frescă, aparținînd lui Costin Petrescu, din aula Ateneului Român, înfățișînd istoria poporului nostru din cele mai vechi timpuri pînă la Marea Unire din 1918, a celor realizate de Cecilia Cuțescu-Storck în aula Academiei de Studii Economice, reprezentînd istoria comerțului românesc, a celor executate de Ștefan Luchian pentru decorarea interioarelor vilei Mathylda din str. Oțetari, apoi a plafoanelor și a celorlalte decorații interioare pictate aferente Casei Vernescu din Calea Victoriei, semnate de G.D. Mirea, precum și a picturilor murale și a celorlalte componente artistice (lambriuri, mobilier sculptat, pardoseli, lustre, vitralii) aflate în saloanele restaurantului Caru cu Bere, datînd din anul 1893, toate situate în municipiul București. În același timp s-au executat importante lucrări de specialitate și la numeroase monumente bisericești, între care, mai importante, le amintim pe cele de la: Voronet și Sf. Ioan cel Nou de la Suceava (mijlocul secolului al XVI-lea, ambele doar picturile exterioare); Precista Mare din municipiul Roman; biserica mare a Mănăstirii Cozia (1392; 1708); biserica fostului schit Ostrov de la Călimănești (1752); biserica fostei Mănăstiri Săraca din județul Timiș (1730); bisericile Flămînda (1780) și Albă (cu picturi realizate de Gh. Tattarescu), ambele din București. Concomitent sînt în curs de executare ample lucrări de specialitate la bisericile: Domnească din Curtea de Argeș (cca 1370), Pătrăuți, (mijlocul secolului al XVI-lea), județul Suceava, Rîmeți (1377—1378), județul Alba, Zamfira, județul Prahova (pictată de Nicolae Grigorescu la 1858), precum și la biserica Sf. Spiridon-Nou din București (picturi semnate de Gh. Tattarescu la 1858).

În cadrul activității generale de conservare-restaurare și punere în valoare a monumentelor istorice, de artă și de arhitectură, se cuvine subliniată noua orientare dată modului de organizare a lucrărilor, prin corelarea firească a tuturor tipurilor de intervenții, în sensul că, după executarea consolidărilor și a celorlalte lucrări specifice de conservare-restaurare a edificiilor (subzidiri la fundații, centuri, grinzi și pînze din beton armat, refaceri de plafoane, bolți, acoperișuri și învelitori, asanări de umiditate ascendentă etc.) s-a procedat în succesiune imediată și la realizarea lucrărilor de conservare și restaurare a tuturor componentelor artistice aferente construcției respective (picturi murale, tîmple, mobilier etc.), obținîndu-se în final efecte pozitive pentru valorificarea eficientă din punct de vedere funcțional sau cultural-turistic.

Dar exemplele enumerate pînă aici reflectă doar o parte din realizările numeroase obținute în cadrul unei vaste și susținute activități desfășurate pe întreg cuprinsul țării și în care au fost în mod direct implicați cei mai prestigioși specialiști — arheologi, arhitecți, istorici și istorici de artă, pictori-restauratori și muncitori cu înaltă calificare — de care dispunem.

Monumentele comemorative de război și cimitirele de eroi au intrat, de asemenea, în atenția organelor centrale și teritoriale de resort prin a căror grijă și îndrumare s-au executat în ultimii doi ani lucrări de întreținere și reparații la cca 165 de monumente, în prezent fiind înaintate spre avizare încă 200 de documentații tehnico-economice, ce urmează, conform legislației în vigoare, să fie analizate și supuse aprobării Consiliului Culturii și Educației Socialiste și Ministerului Apărării Naționale.

În cadrul acțiunii de modernizare a întregului teritoriu al României, materializată prin marile investiții prevăzute în Planul național unic de dezvoltare economico-socială, în domeniile îmbunătățirilor funciare, transporturilor, hidroenergetic, al irigațiilor etc. prin condițiile de acord impuse de către organele de avizare ale Consiliului Culturii și Educației Socialiste au fost executate, după caz, lucrări de cercetare arheologică sau etnografică, care au avut ca rezultat salvarea și înregistrarea unor situri, obiective sau valori de importanță artistică și istorică, prin contribuția științifică directă a muzeelor si oficiilor județene pentru patrimoniul cultural național.

În acțiunea de sistematizare și modernizare a localităților au fost urmărite de la nivel central modalitățile de aplicare a Decretului Consiliului de Stat nr. 120 din 1981, privind măsurile care se impun pentru protejarea și valorificarea materialelor, obiectelor sau a unor elemente cu valoare culturală sau artistică deosebită rezultate din demolarea, transformarea sau repararea clădirilor, precum și pentru consemnarea documentară a unor zone, ansambluri și clădiri supuse sistematizării rurale sau urbane. Deși în această privință au existat, în general, serioase carențe mai ales prin modul necorespunzător de funcționare a comisiilor instituite special în acest scop la nivelul tuturor județelor, sau prin depozitarea neadecvată a bunurilor recuperate, atît în municipiul București cît și în județele Constanța și Alba, s-a constatat o preocupare permanentă din partea organelor responsabile atît în elaborarea fișelor și a înregistrării grafice și fo-

http://patrimoniu.gov.ro

tografice a clădirilor în cauză, cît și pentru recuperarea, depozitarea și valorificarea elementelor rezultate.

*
* *

Ținîndu-se seama de importanța social-culturală, precum și de valoarea materială și spirituală a monumentelor de cultură, au fost organizate numeroase manifestări de cunoaștere și popularizare a lor, cu precădere a celor cu semnificație probatorie pentru demonstrarea etnogenezei, continuității și unității naționale și spirituale a poporului român, fie prin sesiuni științifice la nivel național sau județean, fie prin publicarea în volume speciale sau în reviste de largă circulație a unor obiective și ansambluri monumentale de interes deosebit. Rezultatele celor mai spectaculoase și valoroase cercetări în domeniul conservării, restaurării și punerii în valoare a monumentelor de cultură au văzut lumina tiparului la un nivel de înaltă exigență științifică, în primul rînd, în paginile revistei de față, prestigioasă publicație românească de specialitate, precum și în revista „Arhitectura" sau în diverse edituri, între care menționăm: „Meridiane", „Științifică și Enciclopedică", „Tehnică", „Sport-Turism", „Dacia" și altele.

Susținute și fructuoase acțiuni de cunoaștere și popularizare a monumentelor de cultură s-au realizat și prin cuprinderea unor importante monumente arheologice de artă și de arhitectură, inclusiv a celor memoriale de eroi, în principalele trasee turistice organizate de către ministerul de resort în întreaga țară.

Ținîndu-se seama de rolul educativ-formativ al monumentelor de cultură s-a urmărit implicarea directă a tineretului în procesul de ocrotire a acestora. În acest sens, au fost atribuite spre întreținere și punere în valoare prin muncă patriotică numeroase obiective cu valoare istorică și artistică, rezervații arheologice, ansambluri arhitecturale sau monumente și cimitire de eroi unor organizații de pionieri și tineret din școli, instituții și întreprinderi.

*
* *

Prin însuși umanismul care o caracterizează, societatea socialistă este indisolubil legată de o permanentă și responsabilă preocupare pentru ocrotirea monumentelor de cultură din țara noastră, ca parte integrantă a patrimoniului cultural național. Această grijă se bazează în primul rînd pe considerentul axiomatic că poporul român a îmbogățit aceste meleaguri cu nenumărate construcții ale căror admirabile podoabe arhitecturale, sculptate sau zugrăvite au ajuns astăzi la o largă recunoaștere și prețuire atît în țară cît și peste hotare. În același timp, monumentele istorice și de artă reprezintă pentru poporul nostru nu numai mărturii elocvente ale trecutului său istoric, ale existenței și continuității sale multimilenare pe acest teritoriu, dar și strălucite dovezi ale bogăției sale spirituale și impresionantei puteri de creație, care l-a caracterizat dintotdeauna. Totodată, aceste importante vestigii ale istoriei naționale sînt purtătoarele în contemporaneitate ale unor înalte funcții sociale și estetice, îmbogățind orizontul spiritual și de cunoaștere al oamenilor muncii, în special al tinerei generații, contribuind în mod hotărîtor la educarea lor patriotică.

Dr. arh. CRISTIAN MOISESCU,
referent de specialitate în Consiliul Culturii și Educației Socialiste

ASPECTE ALE ACTIVITĂȚII DE OCROTIRE A MONUMENTELOR BUCUREȘTENE

Capitală a patriei, Bucureștii cuprind cea mai importantă concentrare de monumente, locuri istorice, obiecte de patrimoniu cultural național din țară. Existența multimilenară a colectivităților autohtone, devenirea ca reședință domnească a Țării Românești, capitală a României și metropolă a patriei socialiste se resfrîng nemijlocit și în categoria valorilor materiale și spirituale care depășesc interesul strict local. În prezent, lista obiectivelor susceptibile a fi incluse în evidența monumentelor la București atinge cca 800 obiective, exemplificînd astfel cu cîteva zone de rezervații precum: Curtea Veche, Lipscani, Bd. Ana Ipătescu, Cotroceni ș.a. Practic sînt prezente toate marile categorii de monumente: arheologice, istorice, arhitectonice, memorialistice, artistice ș.a.

Vestigiile Curții Domnești din București; subsolurile palatului Domnesc

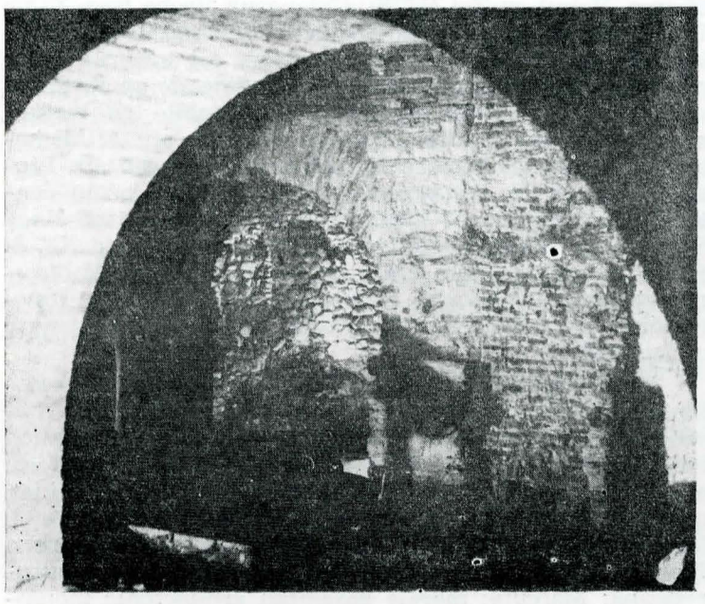

În condițiile amplelor remodelări urbane care tind să dea Bucureștilor dimensiunile firești ale unei capitale menite să reflecte succesele istorice ale contemporaneității, se pune tot mai stringent și problema monumentelor și nu numai a acestora.

După cum se știe, în trecutul îndepărtat, toate văile de-a lungul cursurilor de rîuri din centrul Cîmpiei Române, fiind îndelung și intens locuite, sînt păstrătoare de situri arheologice. Or, în condițiile amenajării complexe a Dîmboviței și salbei de lacuri pe Colentina, construirii Canalului Dunăre-București și a ramificațiilor acestuia, s-a impus o amplă acțiune de depistare, cercetare și conservare a mărturiilor arheologice. O contribuție însemnată, în afara întreprinderilor beneficiare, au adus studenții și cadrele didactice de la Facultatea de Istorie-Filozofie, prezenți pe șantiere, în cadrul perioadelor de practică în producție.

Capitala a fost primul oraș din țară care a aplicat metoda translării de monumente religioase și laice. Este vorba de monumente ca Schitul Maicilor, cu arhitectură post-brîncovenească, și Olari, singura mărturie, în această zonă, a breslei ceramiștilor bucureșteni din evul mediu, Sf. Ilie—Rahova, cu picturi datorate lui Gheorghe Tattarescu, Sf. Ștefan (sec. XVIII), „Cuibul cu barză", palatul sinodal ș.a. O importanță deosebită, din punct de vedere patrimonial și tehnic, a prezentat-o translarea ctitoriei lui Mihai Viteazul (sec. XVI), unica de fapt în București, datorată voievodului apărător și unificator de țară.

Concomitent cu dotarea Capitalei cu peste 600 000 noi apartamente s-au întreprins măsuri de prelevare a

http://patrimoniu.gov.ro